

Kopec Gábor

A KONFERENCIA RÉSZTVEVŐINEK KÖSZÖNTÉSE

Hölgyeim és Uraim,

Köszöntöm önöket egy olyan intézményben, mely a 19. században kezdte meg működését, nagy lendülettel, európai dimenzióban. Sőt, maga volt az európai dimenzió, hiszen a világot megelőzve indította el tevékenységét abban a hitben, hogy van mondanivalója. Ez volt az átjárható Európa, a közös gondolkodás, a felemelő folyamatok ideje.

Ezt követően hosszú ideig átjárhatatlan Európa, kilátástalanság, nyomasztó hallgatás. Ez volt a 20. század – a hazugság százada –, a fogyasztás emlékműve, a mesterséges konfliktusok kényszeres fenntartója.

Ezen a századon is túl vagyunk, és elmerenghetünk azon, hol tartunk a 21. század első évtizedének végén. Az talán biztonsággal kijelenthető, hogy nem ott, ahol reméltük. A 21. századi „entrée” nem sikerült túlságosan jól, de valami mégis változott. Igaz, kényszer hatására, de valami elindult. Tudjuk, halljuk, hogy a mai világ pénzügyi válságtól hangos, mely válságból világgazdasági válság lett, és azon csodálkozik a világ, hogy ez miként következhetett be. Hiszünk-e ennek a csodálkozásnak, a váratlan krízisről szóló történeteknek? Hiszünk-e ezeknek a történeteknek, annak tudatában, hogy önpusztító, ellenszenves, önmagát felélő évtizedeken jutottunk túl, magunkban hordozva a végkifejletet.

Itt tartunk most és véleményem szerint inkább arról van szó, hogy egy új folyamat kezdeténél vagyunk, és ismét esélyt kapott az emberiség arra – a történelemben már sokadszor –, hogy a fenntartható világ keretein elgondolkozzon. Hiszen a veszélyek, a kockázatok még nem visszafordíthatatlan katasztrófák, csak sejtetései a jövőbeni katasztrófáknak. Esélyünk kell legyen annak átgondolására, milyen az a jövő, melyben élni szeretnénk. A közös gondolkodás halaszthatatlan. A probléma mára civilizációs eredetűvé vált, hiszen az emberiség és az általa létrehozott társadalmak túlszaladtak önmagukon.

Tervezték, éltek, fogyasztottak, sőt fejlődtek, de a fejlődés iránya koordinálatlan és kontrollálatlan maradt. Az örömmel regisztrált fejlődés mellett megjelent a szétesés, az arrogancia, a túlfogyasztás, a mértéktelenség, a kifulladás.

A szerzés, a birtoklás, az önzés és a mindenkori érzelmi- és tudásszintünk összessége vezetett el azon

helyzet kialakulásához, melyet már egyéni és társadalmi szinten is érzékelni kellett. Megjegyzem, hogy ez különös felelősség egy olyan egyetemen, mely szellemi műhelyként fogalmazza meg önmagát.

A fenntarthatóság azt kívánja tőlünk, hogy szélesebb összefüggésekben tekintsünk életben maradási esélyeinkre, illetve azon folyamatokra, melyek segítségünkre lehetnek nemcsak a túlélésben, hanem az organikus, rendszerelvű, felelősséggel vállalható jövő felé vezető úton is. A MOME portfóliója alapján kitűnő helyzetben van, hiszen az általa gondozott portfólió közvetlenül érintett és jól látható a fenntarthatóság problémakörében.

Jól követhető számunkra a „kyotói egyezmény” mely rendkívüli szerepet szán a „társadalmilag elkötelezett tervezés”, illetve az „emberközpontú fejlődés” elveinek és gyakorlatának.

Meggyőződésem, hogy a fenntartható tervezés lényege, hogy a terméktervezésen és az ökológiailag érzékeny tervezésen túl a társadalmi-etikai szempontokat is érvényesítse. Ezek egységes kezelése jelentheti csak a kiutat a fogyasztói társadalom megdőbent és megmerevedett állapotából.

Az elmúlt századokban emberi mivoltunk szellemi és fizikai adottságai keveset változtak. Az évszázadok átrohannak az emberiségen, de a tudati és anatómiai „én” szinte állandó. Továbbra is bolygónk foglyai vagyunk és aggódva figyeljük, hogy jó válaszokat adunk-e emberi viszonyainkra és fizikai létezésünk összefüggéseire.

Hiszen a lényeg ebben keresendő. Az ember adaptációs készségében, szellemi rugalmasságában és az alázat megnyilvánulásában.

Ebben érdekelt a 130 éves Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, és ezen a helyen mondhatjuk ki igazán nyugalommal, hogy nincs más út, mint a szellemi fejlődés útja. Azon fejlődésé, mely nyitotta, közvetítővé és befogadóvá tesz, generációk örökségének megértésével és az egyéni és a közösségi szerep megtalálásával. A szellemi fejlődés radikálisan csökkenti a manipulálhatóságot és biztosíthatja, hogy ne csak éljük, de értsük is a 21. századot.